

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 118. szám
2018/8.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Szerkesztők:
Pál Gyöngyi, Szima Csilla

Kerékpáros és gyalogtúrák Kós Károly emlékére a kalotaszegi tájakon

PÁL GYÖNGYI

A 9. Kolozsvári Magyar Napok keretében szervezte meg augusztus 18-án az Erdélyi Kárpát Egyesület – Kolozsvár 1891 a Kós Károly Gyalogos Emlék- és Teljesítménytúrákat 15. alkalommal 55 km-es távon a Kakasos templomtól a Varjúvárig, illetve 25 és 10 km-es távon Sztána környékén, valamint a Kós Károly Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrákat 4. alkalommal 60, 40, 35 és 25 km-es távon. A túrák helyszíne Kolozsvár és környéke, valamint Kalotaszeg, olyan helyek, amelyekhez Kós Károly ezer szállal kötődött. A túrák szervezőcsapatát Branea Róbert, Lixandru Robert és Venczel Enikő alkották, az ő szervezői munkájuknak köszönhetően az utóbbi években látványosan megnőtt a résztvevők létszáma, ezen belül a gyermekek és a fiatalok száma is. Ezt nagyban segítette a rendezvény népszerűsítése a rádióadásokban, a Facebookon, valamint a teljesítménytúrák ekekolozsvar.ro honlapon, ahol online lehetett bejelentkezni. Egy ilyen rendezvény háttérben rengeteg munka van, és egy egész csapat önkéntes járult hozzá a sikeres kivitelezéshez.

Nem sziklaktól teljesítmény a túra

Az időjárás kedvezett a teljesítménytúrázóknak, derült, napsütéses, talán a kellemesebbnél melegebb nyári idő volt. Tizenötödik alkalommal gyűltek össze a vállalkozó kedvű természetjárók, hogy részt vegyenek a gyalogtúrákon, illetve negyedik alkalommal a bringatúrák kedvelői is. A teljesítménytúra a turizmus sportosabb megnyilvánulási formája, lényege, hogy az adott távot szüntidőn belül kell teljesíteni, áthaladva különböző ellenőrzőpontokon, ahol pecsétet kell begyűjteni, ezzel igazolva,

hogy a túrázó valóban megtette az általa vállalt útszakaszt.

A túrák útvonalai nem haladnak égisz sziklák vagy mély szakadékok között, szelíd dombvidéken visz az út, ahol a legmagasabb pont a 745 m magas Rizeg-tető, de a táj szépsége leköti a figyelmet. Igazi kalotaszegi táj – erdő borította dombok, füves legelők, a völgyekben falvak, takaros házak, gyümölcsösök, fiatornyos, karsú templomok emelkednek ki a piros fedeles tetők között. Ezen a tájon Kós Károly szelleme és tisztelete ma is él az itt élő emberek lelkében.

Ne gondoljuk, hogy könnyű dolog 55 km-t gyalogni vagy 60 km-t tekerni kerékpárral egyetlen nap alatt, erdőköz, réteken, domboldalakon, völgyeken, köves, gödrös utakon, az augusztusi nyári melegben. Nem könnyű, de nem is lehetetlen. Erő és kitartás kell, de csak olyan vágjon bele, akinek van már egy kis gyakorlata, feltétlenül jó, kényelmes bakancsa vagy megfelelő terepbiciklije. Még a látszólag könnyebb gyalogos 25 km-es és a 35 km-es kerékpáros változat az Almási-vár és a Rizeg-tető között is komoly próbatétel mind gyalog, mind kerékpárral.

„Nagyon nyíltkék az ég itt”

A 10 km-es távon a Szentimrei villától déli irányba indulunk a kalotaszegi földúton. Néhány kanyar után felkaptatunk a Csigadombra, innen leereszkedünk, széles dombtetőn, majd a kalotaszegi földúton haladunk délnyugatra, amíg jobbra, északnyugat irányba letérünk egy ösvényen, váltakozva erdőben-tisztáson-bokrok között haladva érjük el a Körösfőrtől a Rizeg-tetőre vezető földutat. Itt jobbra térünk, rövid erdős sávon keresztül haladunk, majd egy hajtókanyar-

A 25 kilométeresen tekertek kisgyerekeikkel együtt

ban északnyugatra fordulva újra erdőben megyünk tovább a Sárvasár-Zsobok műút felé vezető földúton. Erről balra felfelé vezet egy ösvény a Rizeg-tetőre. Innen visszatérünk a hajtókanyarhoz, és északkeletnek tartva az erdőn keresztül ereszkedünk le a Szentimrei-villához, ahol véget ér a túra.

A 25 km-es táv szintén a Szentimrei-villától indul, Sztánára, majd Kispetri felé halad, onnan pedig az Almási-várhoz. A sziklás nyeregből a gerinc déli ágának élére kaptat fel. Gyéribb, sűrűbb erdőben, végig a gerincen vezet, áthalad Zsobokon, innen a felfelé kanyargó szarvontinán a vasúti megálló irányában folytatódik, majd a Rizeg-tető felé.

A leghosszabb útvonal az 55 km-es túra és a 60 km-es kerékpáros túra, amely a Szamos-Nádas vízvázalstól halad, Kolozsvárról, a Kakasos templomtól indul, felfelé a Törökvágáson, tovább a Hója-gerincen, érintve a Bátor-hegyet, a gorbói országot, a Gyerőfiszöktetőt, Gyerővásárhelyt, a jegenyei letérőt és a Rizeg-tetőt. A kemény kaptató után végre a tetőn csodálatos a körkílatás, északra a Meszes-hegység, délnyugatra a Vlegyásza (Vigyázó), régi nevén a Kalota-havas közel kétezer méteres tömbje látható, míg keletre a Kolozsvár környéki dombok zárják be a látóhatárt. Nyugatra a Sebes-Körös, északra az Almás-patak, keletre pedig a Kolozsvár felé futó Nádas indul.

Távolabb, messze egy dombtetőn az Almási-vár öregtornya látható. A Rizeg-tető érintésével jutnak el a túrázók a Varjúvárhoz, onnan a Szentimrei-villához. A Csiga-domb és Rizeg-tető lábainál levő telep leglátványosabb épülete a Varjúvár, Kós Károly egykori otthona és alkotóműhelye. Magas süvegével, kis tornyocskájával, fehér falaival úgy kandikál ki a környezetéből, mint egy mesebeli váracska. Szomszédságában van a Szentimrei-villa, amelyet szintén Kós Károly tervezett. A kör-

nyezet, ahol épültek – erdő, tisztások, kis patak – csodálatosan szép, ahogy ezt a kortárs jóbarát is költő szomszéd, Szentimrei Jenő verssorai is kifejezik: „Nagyon nyíltkék az ég itt,/ Dombok és tölgyesek,/ S a tölgyek dombos lombján,/ Harsány szajkó fecseg./ Fű közt kéken csilingel/ Milliő kis harang,/ Imát hadar a csöndben/ Az ér a sás alatt.”

A túra végén a résztvevők a Szentimrei-villában elfogyaszthatták a hagyományos túros puliszkát, és megkapták a túra megtételét bizonyító oklevelet.

TÚRÁZÓK ÁTLAGÉLETKORA: 35

A 2018-as Kós Károly Emlék- és Teljesítménytúrákon összesen 168 személy vett részt, 101-en a gyalogtúrákon (10 km-en 23 személy, 25 km-en 62, 55 km-en 16) és 67-en a kerékpáros túrákon (25 km-en 5 személy, 35 km-en 4, 40 km-en 10, 60 km-en 48). 2017-ben 117-en vettek részt, 77-en gyalogtúrákon, 40-en kerékpáron. Az adatokat összehasonlítva a gyalogtúrákon 24, a kerékpárosoknál 27 túrázóval voltak többen, ez összesen 51 személy, ami azt jelenti, hogy a részvétel 2018-ban 43%-kal nagyobb volt, mint tavaly. A 168 résztvevőből 100 férfi és 68 nő. Ha az életkort nézzük: 14 év alatt 24 gyerek volt, 18-an gyalogtúrán (10 km és 25 km), 6-on kerékpáron. A K25-ös túrán két résztvevő szülő kisgyerekeit is hozta kerékpárján. A két legnépesebb csoport: 30–40 évesek 46-on (23 gyalogos, 23 kerékpáros), a 40–50 évesek 57-en (28 gyalogos, 29 kerékpáros), 70 év felett négyen voltak gyalogtúrán, közülük egy az 55 km-en. Az átlagéletkor 35,32 év, 35,14 év a gyalogosoknál, 35,59 év a kerékpárosoknál. A legfiatalabb gyalogos fiú a 6 és fél éves Urák Csaba és a legfiatalabb gyalogos lány a 8 éves Szabó-Venczel Nóra (25B), a gyalogosok korelnöke a 77 éves Farkas György-Miklós (Gy55), a legfiatalabb kerékpáros Nagy Csongor 6 éves, Szélyes Villó 9,5 éves (K25), Széll Karola 11,5 éves és Szélyes Panna 12,5 éves (K40), valamint Bihari Gergő 10,7 éves (K60) voltak. Reméljük, hogy jövőre még többen megkedvelik a természetjárásnak ezt a formáját, és még többen vesznek részt ezeken a rendezvényeken.

Baráti társaságoknak, családoknak, házi kedvenceknek pazar programok a túrák

Élmény a turistaságban 2.

HEGYI JOHANNA

Korábbi cikkemben az élményekről írtam, arról, hogy éle-tünket az élmények teszik tartalmasnak, és hogy nagymértékben rajtunk múlik, hogy valamely tapasztalat élmény rangra emelkedik-e vagy sem. Van azonban olyan élményeink is, amelyek nagyon mély benyomást hagynak bennünk – a nagy élmények, ezzel folytatom az élmények témáját. És teszem ezt a 27. EKE Vándortábor tükrében, a „nagy élmények” szempontjából.

Ha csak ránézünk az Encián (Brassói természetjárók folyóirata) különszámában megjelent programfüzet tartalomjegyzékére, 144 oldalon 36 meghirdetett túrát találunk, de extra túrákat és extra élményeket is (rafting, kajakozás, siklóernyőzés és lovaglás). A minden igényt és korszalt kielégítő túrák programja igen változatosnak bizonyult. De nem csak ennyi, mint minden közösségi találkozón, a túralehetőségeken kívül itt is számos más programot is lehetett választani: könyvbemutatók, táncok, elméleti előadások, koncertek, és nem utolsósorban közös ének, tánc, személyes találkozások.

A táborban volt egy érdekes sátor is, amely betekintést nyújtott a természetgyógyászat egy-egy ágába. A Gyergyóból érkezett lányok saját kezűleg gyűjtött növényekből készített teával és üdítővel kedveskedtek. Masszírozást is igénybe lehetett venni, három ügyes lány egész nap a turisták rendelkezésére állt. Pénteken reggel a gyergyói társaság vezetett meditációt és reggeli jógyakorlatokat tartott. Még az sem unatkozhatott, aki ki sem mozdult a táborból.

A Vándortábor helyszíne Feketehegy (Codlea) végében a helyiek szépen gondozott majális helye volt, amelyet szép öreg fák kerítettek körbe a Kotla-hegy alatt. Feketehegy régi utcáin pedig felújított régi házak sorát csodálhattuk.

Idézve az Encián mottóját a Barcaságról így ír Orbán Balázs: „Megengedem, hogy ez érzet bennem is – ki a hazát minden fölé helyezem – talán fokozott mérvben van kifejlődve; lehet, hogy részrehajlónak látszom ítéletemben akkor is, midőn épen a hazánk délkeleti szögletét elfoglaló Barcaságot hazánk vidékei egyik legszelidebbikének mondom, midőn azt a reám tett nagyszerű benyomások folytán emlémben élő fényében tüntetem elő, különösen emelvén ki minden olyan pontját, mely nézetem szerint hazánk és más országok bármely vidékével szépségben versenyezhet.”

Innen sokfelé lehet kirándulni: a Bucsecs és a Királykő között hosszasan elterülő Magura falu csodálatos látványt nyújtott, mivel egyszerre láthattuk egyik oldalon a Bucsecs, másik oldalon a Királykő ormeit, a felhők mögé bújó és elő-előbukkanó sziklák és az esőre álló idő sem zavarta meg e rendkívüli élményt.

A táborvezetők figyelmét nem kerülte el még az sem, hogy szekerestúrákat is ajánljanak. Egy kicsit belekóstolhattunk eleink utazási módjába, 30 km-t utaztunk a barcasági csángó falvakba. Barcaújfalu az evangélikus papnő fogadott a templomban – lelkes előadása a falu és a templom történetéről mély benyomást hagyott bennünk.

Nagyon különbözőek vagyunk abban a tekintetben, hogy egy rendkívüli helyzetben mi nyújtja számunkra az élményt. Egy túra alkalmával van akinek a járás, a mozgás az élmény, vannak akik megszállottan fényképeznek, hogy megőrizzék a látványt, vannak akik számára a cél elérése jelent élményt, ismét mások csak nézelődnek és a látványt mélyen átélnek, nem sietnek, hanem átélnek.

Vannak olyanok is, akik a szervezési bakikra vagy más kritizálnivalóra hegyezik figyelmüket – ez is élmény, csak aki erre figyel, megfosztja saját magát az öröm lehetőségétől, mivel

túl sok feltételt szab az átéléseinek. Egyszerűen átélni a legnehezebb, okoskodunk, racionális létünk állandóan megzavarja azt, hogy hozzáférjünk gyermeki örömkészletünkhöz. A sok „okoskodás”: nincs elég meleg, máskor hideg van, borús az idő – valami mindig van, annyi minden zavarhat –, így aztán meg se látjuk azt, ami eléink tárul. A tudatos turistalét megtanít egyszerűen élni – megtanít arra, hogy hagyjuk magunkat sodor-ni. A természetben minden természetes, nincs agyonokoskodva, az EKE turistáival azért is jó együtt lenni, mert a természet-re figyelnek, és a természet megtanít minket a természetességre és saját természetünk felfedezésére. Ez az együttlét egyszerűen tanít: „Ami az orrod előtt van, lásd is, ne csak nézd!”

Utolsónak hagytam a számomra fenséges élményt nyújtó Fogarasi-havasokat. Megérte a fásasztó gyaloglás, a látvány egyszerre megható és fenséges, csak ezekkel a szavakkal tudom leírni azt, amit láttam, amelyben minden benne van, a fáradtság emelkedő, a hatalmas vízesések és a magasba törő sziklák. Hát ez tényleg nagy élmény, talán jobb is, hogy hatvanéves korom után jutottam a Fogaras egy kis szeletére. Mély-séges örömezt lett úrrá rajtam, amit az élet ritkán nyújt. Bármin, amin részt vehettem, minden új és élmény volt számomra, így észre sem vettem, ha néha szervezési nehézségek adódtak, vagy hogy augusztus elején még tartott egy darabig az esős idő.

Köszönöm a vándortábor szervezőinek, hogy lehetővé tették több mint ezer résztvevő számára Barcaság világának megismerését oly módon, ahogy semmilyen más formában nem lehetséges (szakértői kísérettel vezetett túrák, falvak bemutatása a falut jól ismerő személyekkel, szakértői előadások).

Ismét megerősítést nyert: a természet, úgy ahogy van, mindentől a nagy élményeket nyújthatja.

Állatvilág a Fehér Galériában

KALLÓ MÁRTA

Az EKE – Kolozsvár 1891 Fotóklub tagjai 12. alkalommal rendeztek kiállítást a Pata utcai református templom gyülekezeti termében, a Fehér Galériában, hat éve elhunyt tagtársuk, Deák József emlékére. Az *Állatvilág* című kiállítást Ferenczy Miklós nyugalmazott református lelkész nyitotta meg, hangsúlyozva, hogy ez már az 59. kiállítás ebben a hangulatos térben, ahova szívesen térnek vissza kiállítók és látogatók egyaránt. A hét kiállító – Bozsoki Adrienn, Jójárt Endre, Fazakas Ferenc, Kalló Márta, Korom Mária, Mezei Elemér és Lőrinczi István – 40 munkája az élővilágot ábrázolja a legapróbb rovartól, darázstól, méhtől, szitakötőtől, tiszavirágtól és lepkétől a madarakon keresztül az erdő és az állatkertek nagyvadjaiig, orrszarvúig, medvéig és szarvasig (beleértve a kisebbeket is: sünt, ürget, kígyót). Egy másik falrész

A fotóklub tagjainak negyven fényképe látható

háziállatok – kutyák, bivalyok, tehének, lovak és birkák – fotói népesítettek be. Alulírott megköszönte a kiállítást támogatók segítségét, Ferenczy Miklósnak, dr. Farkas Györgynek és Horváth Lászlónak, akik a képanyag kiválasztásában szaktudásukkal mindenkor segítettek a szerzők munkáját. Lőrinczi István Deák

Józsefről beszélt, a jelentős fotóról és nagyszerű barátáról: jelenléte mindnyájunknak nagyon hiányzik. Jánky Mia énekesnő nótacsokrálval fokozta a jó hangulatot. A megnyitó szeretetvendégséggel zárult. A kiállítás megtekinthető szeptember végéig, hétköznap 9–14 óra között, valamint istentiszteletek alkalmával.

Szeptemberi rendezvények

- **Szeptember 1. (szombat):** Séta a Bükkben (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor ♦ Somszüret Sztánán, 10 km. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon.
- **Szeptember 2. (vasárnap):** Vonatos kirándulás Csucsára – Háršu-tető (10 km). Találkozás 7.15 órakor a vonatállomáson (CFR-vonattal). Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Szeptember 1–5. (szombat–szerda):** Bécstől Budapestig, kerékpárral. Érdeklődni telefonon vagy a www.facebook.com/ekelozsva oldalon. Szervező: Szima Márton.
- **Szeptember 5. (szerda):** Séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Szeptember 8. (szombat):** Őzek-völgye – Gorbó-völgye 20 km, 500 m szintkülönbség. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon ♦ Vonatos kirándulás Sztánára; somszüret (10 km). Találkozás 7.15 órakor a vonatállomáson (CFR-vonattal). Szervező: Csorba Anna.
- **Szeptember 12. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint).
- **Szeptember 13. (csütörtök):** 18 órától választmányi gyűlés és a túrávezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).
- **Szeptember 15–16. (szombat–vasárnap):** Kétnapos kerékpáros túra az Erdélyi-sziget-hegységben. Útvonal: Kissebes–Székelyjő–Havasrekettye–Ponor-ék–Meleg-Szamos szoros keleti vége–Felsőgyurkuca–Havasnagyfalu–Gyalu–Kolozsvár (160 km, szintkülönbség: +2350 m / –2500 m). Első nap 70 km, szállás Ponor-éken, második nap 90 km. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon, mindenkit szívesen látunk ♦ Ady Endre emléktúrák Csucsáról. Réz-hegység: Fekete-völgy, Seredos-vízkelet, Fekete Ponor-tető, 17 km, 500 m szintkülönbség, menetidő 6 óra; Vigyázó-hegység: Edömér gerinc–Szurdok völgy, 13 km, 500 m szintkülönbség. Szervezők: Kiss János és Tatár Ferenc. Érdeklődni telefonon.
- **Szeptember 19. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Szeptember 20–22. (csütörtök–szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7 órakor a vonatállomáson. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Szeptember 22–30. (szombat–vasárnap):** Sátoros vándortúra a Kelemen havasokban, az Istenszékétől a Csalhóig, a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület (PKE) szervezésében. Érdeklődni Fazakas Ferencnél.
- **Szeptember 23. (vasárnap):** Kirándulás a Jád-völgyébe (12 km). Találkozás 7 órakor a Flipnél. Szervező: Vlád Pál. Érdeklődni telefonon Kosztin Erikánál.
- **Szeptember 26. (szerda):** Rejtett-forrás (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Szeptember 27–29. (csütörtök–szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7 órakor a vonatállomáson. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Szeptember 30. (vasárnap):** Séta a Bükkben (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor.

Októberi előzetes

- **Október 14. (vasárnap):** Palacsinta-túra Pusztatopára kerékpárral (78 km). Szervező: Szima Márton. További naprakész információk: www.ekelozsva.ro

Ügyfélszolgálat

- **Pénztár, titkárság a székházban** (Kolozsvár, Fürdő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20 sz., 13-as ajtó): hétfő 17–18 óra, csütörtök 11–12 között, illetve a meghirdetett közgyűléseken és választmányi gyűléseken. ♦ **EKE fotóklub:** kedden 17 órától. ♦ **Könyvtár:** hétfőn 17–18 óra között. Bejelentkezni telefonon.

Túrávezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930
 Csorba Anna 0740-407652
 Fazakas Ferenc 0752-640319
 Kiss János 0364-807639
 Kosztin Erika 0746-055926
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Székely Lavotta 0748-036290
 Tatár Ferenc 0770-586926
 Vlád Pál 0264-435866
 Elnök: Szima Márton 0766-703575
 Titkár: Branea Róbert 0723-400496
 Pénztáros: Molnár Ildikó 0742-471280
 Könyvtáros: Székely Lavotta

Rendezvényeire minden érdeklődőt szeretettel vár az EKE – Kolozsvár 1891!